

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň Mgr. Daniely Zemanové a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci **žalobce: Ing. M. K.**, zastoupeného JUDr. Josefem Lžičarem, advokátem se sídlem Sokolovská 24/37, Praha 8, proti **žalovanému: Národní bezpečnostní úřad**, se sídlem P.O.Box 49, Praha 56, proti rozhodnutí náměstkyně ředitele žalovaného ze dne 27. 2. 2006, č. j. 2526/2005-NBÚ/07-SO, ve věci nevydání osvědčení pro styk s utajovanými skutečnostmi, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 5. 6. 2008, č. j. 10 Ca 85/2006 – 59,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále též „stěžovatel“) domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Městského soudu v Praze (dále též „městský soud“), kterým tento soud zamítl jeho žalobu podanou proti rozhodnutí náměstkyně ředitele Národního bezpečnostního úřadu (dále jen „žalovaný“) ze dne

27. 2. 2006, č. j. 2526/2005-NBÚ/07-SO, kterým byla v souladu s ust. § 157 odst. 21 zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů, podle ust. § 75 odst. 5 zákona č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon č. 148/1998 Sb.“ či „zákon o ochraně utajovaných skutečností“), zamítnuta stížnost žalobce podaná proti rozhodnutí Národního bezpečnostního úřadu (dále jen „NBÚ“) o nevydání osvědčení pro styk s utajovanými skutečnostmi pro stupeň utajení „Tajné“ ze dne 24. 11. 2005, č. j.: 57355/2005-NBÚ/PFO-P, podle ust. § 36 odst. 3 zákona o ochraně utajovaných skutečností.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti namítá, že rozsudek městského soudu je především kompilátem citací uvedených v žalobě i zdůvodnění NBÚ, aniž by se ve větší a fundované míře zabýval důvody, které žaloba uvedla. Stěžovatel předně připomíná složitost procesu prověřování, kdy je povinen vyplnit množství bezpečnostních dotazníků a doložit je spolehlivými doklady a podklady. Všechna data jím uvedená byla pravdivá, neměl a ani nemá důvod cokoliv ze svého života zkreslovat či zatajovat. Rovněž zdůrazňuje, že v rámci jeho prověrky proběhlo prověření z celé řady evidencí, vše s negativní lustrační odezvou. Městský soud však dal zapravdu NBÚ v tvrzení, že zamlčel informace o svých kontaktech a spolupráci s bývalou Státní bezpečností (dále jen „StB“). Toto tvrzení musí stěžovatel opětovně důrazně odmítnout, neboť skutečně nevěděl a nebyl dříve informován, že ho StB zahrnuje mezi své spolupracovníky. To se dozvěděl až při osobním pohovoru na NBÚ. Stěžovatel namítá, že nikdy žádný slib spolupráce vlastnoručně nepodepsal. Ostatně o tom, že je z hlediska spolupráce s StB „čistý“, jej ujistilo i vydání negativního lustračního osvědčení Ministerstva vnitra České republiky (dále jen „Ministerstvo vnitra“) v roce 1994, tj. 2 roky po zprávě analytické skupiny GAMA. Argumentace změnami platné legislativy zní podle stěžovatele velmi vágně a alibisticky. Stěžovatel je přesvědčen, že pokud Ministerstvo vnitra jako státní orgán vydá negativní lustrační osvědčení, pak by občan měl být z pohledu státních i jiných orgánů považován za již dostatečně prověřenou a nezávadnou osobu a nikoliv za spolupracovníka StB, přičemž dodává, že navíc i NBÚ ve svém materiálu ze dne 5. 9. 2005 konstatoval, že podle zákona č. 107/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 140/1996 Sb., o zpřístupnění svazků vzniklých činností bývalé Státní bezpečnosti, a některé další zákony, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 107/2002 Sb.“), nebyl k jeho osobě nalezen žádný záznam. Stěžovatel se domnívá, že v případě přezkumného řízení je třeba prozkoumat řádným způsobem důsledně všechny podklady a dokumenty, zda jsou skutečně objektivní a dostatečně vypovídající, zejména když svou podstatou zasahují do osobní sféry občana. Podle názoru stěžovatele nejde v případě dokumentu „Slib spolupráce“ o věrohodný dokument, chybí v něm i podstatná náležitost, kterou je jméno. Stěžovatel uvádí, že v rámci osobního pohovoru na NBÚ sdělil všechny informace, které dříve i v danou chvíli znal. Těžko si člověk může pamatovat všechna jména, pracovní pozice, zaměření jednotlivých správ StB atd. V dotazníku pro NBÚ nemohl uvést nic

k údajné spolupráci s StB, neboť osoby pro tuto složku pracující neznal. Stěžovatel nesouhlasí s úvahami městského soudu, že důkazní materiály mají logickou návaznost, a to se týká mimo jiné i materiálů souvisejících s jeho pracovním poměrem. Jde-li například o „cestovní zprávy“, pokládá za naprosto normální, že jsou předávány zaměstnavateli. Pokud se takové zprávy či zpráva dostane posléze ke složkám StB, nemůže stěžovatel nést odpovědnost za takové předání. Dále připomíná, že v podané žalobě poté, co měl možnost seznámit se s podklady, z nichž je vyvozován závěr o jeho nespolehlivosti, reagoval a uváděl, proč nelze bez dalšího tyto pokládat za věrohodné, komplexní. Podle jeho názoru nemají žádnou vypovídací hodnotu. Rozhodnutím městského soudu, který se přiklonil k závěrům NBÚ, je tudíž pokládán za osobu „bezpečnostně nespolehlivou“. Stěžovatel se nemůže ubránit pocitu, že zřejmě největší nebezpečí tkví v jeho jazykových znalostech a ve znalostech odborné problematiky v oblasti energetiky, průmyslu a obchodu. Stěžovatel mimo jiné připomíná, že v roce 2003 až 2004 pracoval jako expert Ministerstva zahraničních věcí České republiky v Iráku v rámci Koaliční správy Iráku pod vedením USA a byl tudíž prověřen bezpečnostními složkami USA bez jakýchkoliv nálezů a připomínek. Rozhodnutí NBÚ nevydat mu prověrku vychází z předpokladu, že skutečně došlo ke spolupráci s StB. Stěžovatel se domnívá, že již v rámci šetření vedoucího k rozhodnutí NBÚ měl tento orgán provést odbornou grafologickou zkoušku podpisu na příslušném formuláři. Pokud se tak nestalo s argumentací, že nelze přezkoumávat „šetření zpravodajských služeb“, pouze to signalizuje, že v tomto státě lze stěží očekávat spravedlivá rozhodnutí. Stěžovatel nesouhlasí s postupem, kdy městský soud obsah zjištění zpravodajských služeb nepřezkoumává a nemůže je ani hodnotit. Podle jeho názoru to ve svém důsledku znamená, že o osudu člověka, o jeho osobnostních právech, možnosti pracovního uplatnění rozhodují nepřezkoumatelné informace zpravodajských služeb. Tyto informace však nepodléhají serióznímu přezkumu. Z podtextu soudního rozhodnutí, především pak z rozhodnutí ředitele NBÚ, se dále podává, že ani sám správní orgán nemá mechanismy k subjektivnímu přezkumu výsledků činnosti zpravodajských služeb. Z uvedeného je podle stěžovatele nepochybně patrné, že „informace zpravodajských služeb“, šetření, poznatky, apod. jsou nepřezkoumatelné a přikládá se těmto neomylnost. Stěžovatel se domáhal v řízení u městského soudu přezkumu subjektivních závěrů zpravodajských služeb, neboť je přesvědčen, že je těmito závěry poškozován. V této souvislosti pak obecně odkazuje na čl. 81 a čl. 82 odst. 1 Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“), mezinárodní smlouvy podle čl. 10 Ústavy, zejména Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod, Mezinárodní pakt o občanských a lidských právech, stejně tak jako na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva. Stěžovatel se domnívá, že každé rozhodnutí zasahující do osobnostních práv člověka by v právním státě mělo být řádně odůvodněno. Mělo by být výsledkem „složitého myšlenkového pochodu založeného na všestranném, hlubokém a logickém hodnocení důkazů“, sice založeného na vnitřním přesvědčení, avšak řádně a přesvědčivě zdůvodněném. Podle stěžovatele se nelze ubránit pocitu, že rozhodnutí, jímž byl rozklad zamítnut, postrádá principy spravedlivého rozhodování a posléze

se může stěžovateli jevit, a to také pociťuje, že jde o projev libovůle a výron ničím neomezené absolutizované státní moci. Ze samotného rozhodnutí, jímž byl rozklad zamítnut, se zdá, že důvody zde uváděné se jeví být nadmíru plytké. Stěžovatel je přesvědčen, že k nápravě stavu má a musí sloužit soudní řízení, proto se s odkazem na Listinu základních práv a svobod (dále jen „Listina“) obracel na soud, neboť na svých právech byl zkrácen rozhodnutím NBÚ. Připustí-li se taková praxe přezkoumávání rozhodnutí NBÚ, kdy soud není oprávněn zkoumat, zda závěry zpravodajských služeb zasahují do osobnostních práv občana a jsou nepřezkoumatelné, pak je nutno si podle stěžovatele klást otázku, jaký význam má soudní přezkum správnosti vyslovených závěrů. Bylo by nepochybně správnější a současné praxi odpovídající vyslovit premisu, že šetření zpravodajských služeb, resp. jejich závěry, jsou definitivní, a že není dovoleno je vůbec zpochybňovat. Stěžovatel připomíná, že v osmdesátých letech předchozího režimu se poznatky operativních orgánů sice shromažďovaly, mohly se stát součástí spisů bezpečnostních složek, nesměl se jim však přisuzovat význam, který by mohl negativně zasahovat do práv občana. Analogicky lze podle názoru stěžovatele posuzovat i informace zpravodajských služeb, neboť jde o činnost bezpečnostních složek. Ke každému zjištění operativních orgánů, nevyjímaje z toho ani zpravodajské služby, je třeba přistupovat uvážlivě, zejména je-li vyslovený závěr kategorický a nepřipouštějící jinou interpretaci. V řízeních by mělo být dbáno na dodržování ústavně zaručených principů a především hodnot, které „prostřednictvím ústavních zákonů“ mají prozařovat do celého právního řádu České republiky, což v daném řízení bezesporu chybí. Proto stěžovatel navrhl zrušení rozsudku městského soudu a vrácení věci tomuto soudu zpět k dalšímu řízení.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 6. 8. 2008 žalovaný uvedl, že se ztotožňuje s rozhodnutím městského soudu. Dále sdělil, že při svém rozhodování vycházel z materiálů, které mu v rámci ověřování bezpečnostní spolehlivosti stěžovatele poskytl Úřad pro zahraniční styky a informace (dále jen „ÚŽSI“), toho času správce materiálů vzniklých činnostmi bývalé I. Správy SNB, součástí bývalé StB. Žalovaný zdůraznil, že mu nepřísluší přezkoumávat důvody, proč bylo stěžovateli Ministerstvem vnitra vydáno tzv. negativní lustrační osvědčení, neboť není k takovému postupu oprávněn. Předmět právní úpravy podle zákona č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 451/1991 Sb.“), je zcela odlišný od úpravy podle zákona o ochraně utajovaných skutečností. Osvědčení podle zákona č. 451/1991 Sb. nenahrazuje bezpečnostní prověrku podle zákona o ochraně utajovaných skutečností, při které se zjišťuje, zda navrhovaná osoba splňuje podmínky pro styk s utajovanými skutečnostmi, či nikoliv. Žalovaný dále uvedl, že v rámci prováděné bezpečnostní prověrky je oprávněn a povinen provést k prověřované osobě šetření a mimo jiné vyžádat a shromáždit údaje z databází zpravodajských služeb. Předané poznatky toliko shromáždí a vyhodnocuje z pohledu, zda informace v nich obsažené obsahují

negativní okolnosti či nikoliv. U poznatků předávaných nejen zpravodajskými službami, ale i všemi orgány státu, potom žalovaný presumuje věcnou správnost a procesní zákonnost. Žalovaný je přesvědčen, že pokud by postupoval v souladu s názorem stěžovatele uplatněným v kasační stížnosti, dostal by se do rozporu s oprávněními, která mu byla stanovena zákonem č. 148/1998 Sb., popřípadě mu jsou stanovena v současné době platným zákonem o ochraně utajovaných informací. Podle názoru žalovaného by stěžovatelova argumentace vedla ad absurdum až k závěru, že je NBÚ, popřípadě jeho ředitel, oprávněn přezkoumávat například i soudy pravomocně ukončená trestní řízení. V souvislosti se shora uvedeným žalovaný poukazuje na to, že již v rozhodnutí o zamítnutí stěžovatelovy stížnosti proti oznámení o nevydání osvědčení byl tento upozorněn, že v případě, že materiály StB zpochybňuje, nemůže se nápravy domáhat v rámci řízení o vydání osvědčení, ale musí k tomu zvolit jiné prostředky, které mu právní řád České republiky umožňuje. Stejně stanovisko zastával i při ústním jednání před městským soudem, přičemž i městský soud v napadeném rozhodnutí konstatoval, že prokázání skutečnosti, že stěžovatel vědomě nespolupracoval s StB „... nemůže být předmětem sporu v tomto řízení“. Žalovaný pouze dodává, že výsledek sporu v jiném řízení, které by se zabývalo evidencí stěžovatele jako spolupracovníka StB, by byl při svém rozhodování, zda tento splňuje podmínky pro vydání požadovaného osvědčení, povinen zohlednit. Žalovaný je přesvědčen, že rozhodnutí městského soudu je v souladu s právními předpisy, a to též s ohledem na specifickou předmětného soudního řízení, kdy je třeba mít na zřeteli, že se jedná o řízení přezkumné a nikoliv řízení nalézací. S ohledem na výše uvedené navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

Kasační stížnost je podle ust. § 102 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), přípustná a podle jejího obsahu jsou v ní namítány důvody odpovídající ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) téhož zákona. Stěžovatel namítá nesprávné posouzení právní otázky soudem, když má zato, že městský soud nesprávně vyložil otázku nesplnění podmínek pro vydání osvědčení pro styk s utajovanými skutečnostmi pro stupeň utajení „Tajné“, jakož i rozsah přezkumu prováděného v těchto věcech [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]; vady řízení před správními orgány spočívající v tom, že skutková podstata, z níž ve svém rozhodování vycházely, nemá oporu ve správním spisu a městský soud, který ve věci rozhodoval, měl pro tuto důvodně vytýkanou vadu napadené rozhodnutí zrušit [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]; a dále namítá nepřezkoumatelnost rozhodnutí městského soudu spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek městského soudu z důvodů v této stížnosti uplatněných a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Zdejší soud předně považuje v dané věci za nezbytné zdůraznit, že při svých úvahách vycházel především ze skutečnosti, že v soudním řízení nelze odhlédnout od procesních práv účastníka řízení odvozených z čl. 36 odst. 2 Listiny. Na druhou stranu však při přezkumu rozhodnutí o vydání osvědčení pro styk s utajovanými skutečnostmi nelze rezignovat na bezpečnostní zájmy státu. Takovéto závěry potvrzuje rovněž ustálená judikatura Ústavního soudu i Nejvyššího správního soudu (viz například rozsudek tohoto soudu ze dne 29. 3. 2007, č. j. 7 As 9/2006 – 71; rozsudek téhož soudu ze dne 20. 6. 2007, č. j. 6 Azs 142/2006 – 58, publikovaný pod č. 1337/2007 Sb. NSS; či rozsudek téhož soudu ze dne 24. 4. 2008, č. j. 2 As 31/2007 – 107, všechny dostupné na www.nssoud.cz) vztahující se k působení zákona č. 148/1998 Sb.

V nálezu Pl. ÚS 11/2000 ze dne 12. 7. 2001, jímž bylo zrušeno ust. § 23 odst. 2 ve slově „zejména“, ustanovení třetí věty § 36 odst. 3 a ust. § 73 odst. 2 zákona č. 148/1998 Sb., Ústavní soud uvedl, že „... *nelze tedy připustit – což stanoví dnešní zákon – absolutní a bezvýjimečný zákaz uvádění důvodů v oznámení o nevydání osvědčení. Na druhé straně je přirozeně třeba reflektovat legitimní veřejný zájem na ochraně utajovaných skutečností a neuvádět (do oznámení o nevydání osvědčení) zejména takové důvody, jejichž zveřejnění by takový zájem ohrožovaly, popř. by se dotýkaly oprávněných zájmů třetích osob. ... Podle přesvědčení Ústavního soudu sice představuje ochrana utajovaných skutečností a podmínky kladené na osoby, jež s těmito skutečnostmi budou nakládat, natolik specifickou oblast, že ani z ústavně právního hlediska není možné garantovat všechna procesní práva těchto osob v takové míře, jako tomu je u profesí jiných a u pracovních sporů jejich zaměstnanců. Na druhé straně však ani specifika ochrany utajovaných skutečností nemohou vést k vědomé rezignaci na ústavní ochranu práv prověřovaných osob. Jestliže tedy čl. 36 odst. 1, 2 Listiny a článek 6 odst. 1 Úmluvy zaručují každému základní právo na spravedlivý proces a jestliže ze soudního přezkumu nesmí být vyloučen přezkum rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny, musí zákonodárce i v tomto případě garantovat přezkum správních rozhodnutí nezávislým soudním orgánem, byť nelze vyloučit nikoliv běžný typ řízení, který bude jednotlivé případy dostatečně diferencovat. ... Ústavní soud respektuje skutečnost, že s ohledem na specifika a význam rozhodování ve věcech utajovaných skutečností, kdy je velmi zřetelný bezpečnostní zájem státu, není možné vždy garantovat všechny běžné procesní záruky spravedlivého procesu (např. veřejnost jednání). Nicméně i v tomto typu řízení je úkolem zákonodárce umožnit zákonnou formou realizaci přiměřených záruk na ochranu soudem (či jiným nezávislým a nestranným tribunálem ve smyslu § 6 odst. 1 Úmluvy) být - podle povahy věci a s přihlédnutím k charakteru příslušné funkce - na ochranu i značně zvláštní a diferencovanou.*“

Z tohoto základního a výchozího stanovení zásad vycházely i další nálezy Ústavního soudu. Např. podle nálezu Ústavního soudu ze dne 28. 6. 2002, sp. zn. IV. ÚS 615/01 „*za stavu, kdy napadená rozhodnutí Národního bezpečnostního úřadu neobsahovala důvody nevydání osvědčení k seznamování se s utajovanými skutečnostmi*

a stěžovatel neměl možnost se náležitě bránit jejich soudním přezkumem, je třeba je považovat, s odkazem na závěry plenárního rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 11/2000, za porušující práva, zaručovaná čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Podle nálezu Ústavního soudu ze dne 17. 7. 2002, sp. zn. II. ÚS 241/01 „je porušením čl. 36 odst. 2 a čl. 26 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod, jestliže prověřované osobě nejsou sděleny důvody pro nevydání osvědčení nebo důvody, proč prověřovaná osoba přestala splňovat zákonné podmínky pro styk s utajovanými skutečnostmi a dále je rovněž porušením čl. 36 odst. 2 Listiny, jestliže není v těchto věcech povolen přezkum nezávislým orgánem, když jde o rozhodnutí týkající se základních práv a svobod.“. Podle nálezu Ústavního soudu ze dne 25. 6. 2003, sp. zn. II. ÚS 28/02 „Ústavní soud vychází z přesvědčení, že i když ochrana utajovaných skutečností a podmínky kladené na osoby, jež s těmito skutečnostmi budou nakládat, je natolik specifickou oblastí, že ani z ústavně právního hlediska není možné garantovat všechna procesní práva těchto osob v takové míře, jako je tomu u jiných profesí, nelze přes tuto skutečnost rezignovat na zajištění ústavní ochrany práv prověřovaných osob.“. Podle nálezu Ústavního soudu ze dne 25. 11. 2003, sp. zn. I. ÚS 577/01 „Ústavní soud opakuje, že zásadně je porušením čl. 36 odst. 2 a čl. 26 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod, jestliže prověřované osobě nejsou sděleny důvody pro nevydání osvědčení nebo důvody, proč prověřovaná osoba přestala splňovat zákonné podmínky pro styk s utajovanými skutečnostmi“.

V návaznosti na výše uvedené pak Nejvyšší správní soud přistoupil k posouzení jednotlivých stížných námitek.

Jak bylo uvedeno výše, v souzené věci se jedná o problematiku přístupu k utajovaným skutečnostem podle zákona o ochraně utajovaných skutečností. Přístup k utajovaným skutečnostem umožňuje stát s ohledem na bezpečnostní zájmy pouze omezenému okruhu osob, u nichž s ohledem na důležitost utajovaných skutečností vyžaduje splnění zákonem stanovených podmínek.

„Vydání osvědčení pro styk s utajovanými skutečnostmi určité konkrétní osobě je proto přiznáním mimořádného oprávnění a záleží výlučně na správním orgánu, aby na základě a v mezích zákonného zmocnění a v rámci správního uvážení posoudil, zda toto zvláštní oprávnění navrhané osobě přizná, či nikoli. Předmětem správního uvážení je pak posouzení neurčitého právního pojmu „chování a způsob života, které mohou mít vliv na ovlivnitelnost, důvěryhodnost nebo schopnost skutečnosti utajovat“. Je zřejmé, že v rámci tohoto posouzení jsou zjištěné skutečnosti posuzovány individuálně, vždy v úzkém vztahu k osobě posuzovaného, není možné vymezit určité druhy jednání, které by vždy a v každém případě znemožňovaly vydání předmětného osvědčení. Z tohoto důvodu ustanovení § 23 odst. 2 písm. d) zákona o ochraně utajovaných skutečností neuvádí ani přibližný výčet skutečností, které by vždy měly mít vliv na ovlivnitelnost, důvěryhodnost nebo schopnost skutečnosti utajovat. Správní orgán je povinen v každém jednotlivém případě podrobně a srozumitelně popsat, jakým způsobem hodnotil skutečnosti, které vyšly v řízení najevo, jaké z nich vyvodil závěry,

k čemu v řízení přihlédl a co naopak považoval za nerelevantní. Jeho správní uvážení musí být přezkoumatelné, tj. posuzovaná osoba musí mít možnost znát důvody rozhodnutí.“ (Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2007, č. j. 6 As 14/2006 – 81, publikovaného pod č. 1168/2007 Sb. NSS.)

Správní soudy se při soudním přezkumu takového rozhodnutí zaměřují na to, zda postup rozhodujících orgánů, který vyústil v rozhodnutí o nevydání osvědčení, nebyl v rozporu se zákonem č. 148/1998 Sb., dále na to, zda stěžovateli byly sděleny důvody, pro něž žalovaný a NBU osvědčení nevydaly, a zda skutečnosti zjištěné ve vztahu k osobě stěžovatele mohly vyvolat úvahu správních orgánů o jeho bezpečnostní nezpůsobilosti. Úkolem správních soudů však není meritorní posouzení otázky, zda stěžovatel svým jednáním naplnil některé z bezpečnostních rizik ve smyslu ust. § 23 zákona č. 148/1998 Sb., či zda u něj takové riziko bylo nepochybně prokázáno (k tomu srovnej například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2009, č. j. 5 As 44/2006 – 74, www.nssoud.cz).

V daném případě byl stěžovatel na základě žádosti ze dne 19. 4. 2004 podroben bezpečnostní prověrce pro styk s utajovanými skutečnostmi pro stupeň utajení „Tajné“. Podle ust. § 18 odst. 2 písm. c) zákona o ochraně utajovaných skutečností splňuje podmínky pro vydání osvědčení pro stupně utajení „Důvěrné“, „Tajné“ nebo „Přísně tajné“ osoba, která je bezpečnostně spolehlivá. Za bezpečnostně spolehlivou osobu není podle ust. § 23 odst. 1 citovaného zákona považována navrhovaná osoba, u které bylo zjištěno bezpečnostní riziko, za které se podle ust. § 23 odst. 2 písm. d) téhož zákona považuje chování a způsob života, které mohou mít vliv na ovlivnitelnost, důvěryhodnost nebo schopnost skutečnosti utajovat. Pojem „riziko“ v sobě zahrnuje určitou obavu, nebezpečí, možnost škody, ohrožení. Pojem bezpečnostního rizika je tedy nutno vykládat tak, že shromážděné podklady se vyhodnocují ve vztahu k eventuální možnosti bezpečnostního rizika, což znamená, že pro závěr o bezpečnostní nespolehlivosti postačuje již samotné podezření z existence bezpečnostních rizik. V nyní projednávané věci neshledal žalovaný stěžovatele osobou bezpečnostně spolehlivou a nevydal mu proto osvědčení pro styk s utajovanými skutečnostmi pro stupeň utajení „Tajné“. Bezpečnostní riziko shledal žalovaný u stěžovatele v jeho jednání, které spočívalo v uvádění neúplných a nepravdivých informací v bezpečnostním dotazníku a při bezpečnostním pohovoru o jeho předchozí spolupráci s StB, a tím porušení povinnosti stanovené v ust. § 32 odst. 4 zákona o ochraně utajovaných skutečností, podle kterého je navrhovaná osoba povinna v podkladových materiálech uvádět úplné a pravdivé údaje. Nejvyšší správní soud se s takovým názorem ztotožňuje, neboť má za to, že skutečnosti zjistitelné z listin obsažených ve správním spise odůvodňují závěr o existenci bezpečnostního rizika ve smyslu ust. § 23 odst. 2 písm. d) zákona č. 148/1998 Sb. u stěžovatele.

Z výše popsané koncepce bezpečnostního rizika a jeho naplnění konkrétními skutečnostmi v souzené věci je zřejmé, že stěžovatelem opakovaně zdůrazňovaná

existence negativního lustračního osvědčení není z hlediska splnění podmínek pro vydání osvědčení pro styk s utajovanými skutečnostmi podle zákona č. 148/1998 Sb. relevantní.

V této souvislosti považuje Nejvyšší správní soud rovněž za nezbytné uvést, že řízení, resp. výsledek tohoto řízení, tj. napadené rozhodnutí, je výsledkem posouzení a vyhodnocení podkladů ve vztahu k event. možnosti existence bezpečnostního rizika. Úkolem NBÚ proto již není poskytnuté podklady od jednotlivých subjektů přezkoumávat, neboť takováto činnost by byla v rozporu s pravomocí tohoto orgánu, jež je dána ust. § 8 zákona č. 148/1998 Sb. Ostatně otázka posouzení pravosti podkladů nemůže být ani předmětem řízení před správními soudy. Jestliže tedy napadené rozhodnutí o nevydání osvědčení pro styk s utajovanými skutečnostmi odkazuje na zprávy ÚZSI, může příslušný správní soud toliko přezkoumávat, zda uvedená argumentace je obsahem správního spisu a závěry z toho vyvozené nejsou v rozporu se zákonem. Nemůže však přezkoumávat, zda jsou zmíněné dokumenty a v nich obsažené informace pravé a pravdivé. Proto ani návrh stěžovatele na provedení důkazu výsledkem označeného řídicího pracovníka či posudkem z oboru grafologie, pokud jde o pravost podpisu na vázacím aktu, nejsou přípustné.

Ke stěžovatelem tvrzené nepřezkoumatelnosti rozhodnutí městského soudu spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí a potažmo i nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného uvádí Nejvyšší správní soud následující:

Podle ust. § 36 odst. 8 zákona o ochraně utajovaných skutečností uvede Úřad (pozn. NSS: míněno NBÚ) v oznámení podle odstavců 3 a 7 důvody nevydání nebo odnětí osvědčení, zejména uvede, z jakých podkladů vycházel a jak tyto podklady hodnotil. Jsou-li některé z důvodů nevydání nebo odnětí osvědčení utajovanými skutečnostmi, uvede se v oznámení pouze odkaz na podklady, ze kterých Úřad vycházel. Úvahy, kterými se Úřad řídil při jejich hodnocení, a důvody nevydání nebo odnětí osvědčení se uvedou pouze v rozsahu, ve kterém nejsou utajovanými skutečnostmi.

Zdejší soud proto přistoupil k posouzení rozhodnutí NBÚ a žalovaného, které spolu tvoří jeden celek, a to ve světle shora citovaného ust. § 36 odst. 8 zákona o utajovaných skutečnostech, jakož i existující judikatury Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu.

Předně je třeba uvést, že důvody nevydání osvědčení pro styk s utajovanými skutečnostmi pro stupeň utajení „Tajné“ byly stěžovateli známy minimálně od provedení bezpečnostního pohovoru, tedy ode dne 22. 6. 2005, neboť při něm byl stěžovatel na rozhodné skutečnosti dotázán. Je přitom nutné zdůraznit, že důvody nevydání osvědčení byly v průběhu řízení omezeny. Zatímco NBÚ spatřoval důvody ve skutečnostech, které podřadil pod ust. § 23 odst. 2 písm.

d) a e) zákona č. 148/1998 Sb., žalovaný rozsah rozhodných skutečností omezil a podřadil je pouze pod ust. § 23 odst. 2 písm. d) téhož zákona. Vzhledem k omezení rozsahu rozhodných skutečností žalovaným a jejich podřazení toliko pod ust. § 23 odst. 2 písm. d) citovaného zákona je proto bezpředmětná argumentace stěžovatele týkající se záznamů zveřejňovaných podle zákona č. 107/2002 Sb., neboť tyto skutečnosti byly NBÚ původně podřazeny pod ust. § 23 odst. 2 písm. e) citovaného zákona.

Podle rozhodnutí žalovaného bylo důvodem pro nevydání osvědčení to, že stěžovatel porušil povinnost uvádět v podkladových materiálech úplné a pravdivé údaje (ust. § 32 odst. 4 zákona č. 148/1998 Sb.), když v bezpečnostním dotazníku neuvedl, že byl spolupracovníkem StB. Uvádění nepravdivých údajů v bezpečnostním dotazníku bylo podle žalovaného jedním z důvodů, pro které u stěžovatele shledal chování, které může mít vliv na jeho důvěryhodnost. Dalším důvodem, pro který žalovaný u stěžovatele shledal chování, které může mít vliv na jeho důvěryhodnost, bylo jeho jednání při bezpečnostním pohovoru, když stěžovatel uváděl neúplné a nepravdivé údaje ke své spolupráci s StB, například popřel podpis na dokumentu „Slib o spolupráci“. Uvádění neúplných a nepravdivých údajů při bezpečnostním pohovoru tak bylo dalším důvodem, pro který žalovaný u stěžovatele shledal chování, které může mít vliv na jeho důvěryhodnost.

Ke shora předestřeným skutečnostem jsou ve správním spise založeny jednak materiály poskytnuté ÚZSI evidované v bezpečnostním spise stěžovatele pod č. 10 („výsledek šetření Úřadu pro zahraniční styky a informace“), pod č. 23 („Úřední záznam“) a pod č. 25 („kopie ze svazku“); dále je ve správním spise založena neutajovaná kopie „Slibu o spolupráci“ ze dne 26. 1. 1989 opatřená podpisem stěžovatele (č. 1. 103 správního spisu); Bezpečnostní dotazník stěžovatele ze dne 31. 3. 2004 (č. 1. 3 – 34 správního spisu) a Protokol o bezpečnostním pohovoru ze dne 22. 6. 2005 (č. 1. 93 – 96 správního spisu). V obou rozhodnutích správních orgánů jsou tyto důvody velice podrobně rozepsány s tím, že v některých částech rozhodnutí je odkázáno na materiály ÚZSI označené stupněm utajení „vyhrazené“.

Zdejší soud proto uzavírá, že skutečnosti, z nichž jsou dovozovány důvody o bezpečnostní nespolehlivosti stěžovatele podle ust. § 23 odst. 2 písm. d) zákona č. 148/1998 Sb., jsou jak v rozhodnutí NBÚ, tak v rozhodnutí žalovaného srozumitelně a podrobně uvedeny, stejně tak je v nich obsaženo, z jakých podkladů bylo vycházeno a jak byly tyto podklady hodnoceny. Předmětná rozhodnutí proto netrpí nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů rozhodnutí, jak se nesprávně domnívá stěžovatel.

Nejvyšší správní soud pak v návaznosti na výše uvedené neshledává nepřezkoumatelným ani napadený rozsudek Městského soudu v Praze, z jehož odůvodnění je zřejmé, proč jmenovaný soud nepovažoval za důvodnou právní

argumentaci stěžovatele obsaženou v žalobě. Zdejší soud tedy nepřisvědčil argumentaci stěžovatele, dle které nesouhlasí s úvahami městského soudu, že důkazní materiály mají logickou návaznost, což se týká mimo jiné i materiálů souvisejících s jeho pracovním poměrem, neboť z obsahu správního spisu (viz výše) jsou naopak zcela zřetelné vazby mezi jednotlivými důkazními materiály. S ohledem na shora uvedené neobstojí ani námitka stěžovatele, že podklady, z nichž je vyvozován závěr o jeho nespolehlivosti, nelze bez dalšího pokládat za věrohodné, komplexní, a že nemají žádnou vypovídací hodnotu.

Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že stěžovatelem uplatněné kasační námitky nejsou ve vztahu k napadenému rozsudku městského soudu důvodné. Protože v řízení nebyly shledány ani jiné nedostatky, ke kterým Nejvyšší správní soud dle ust. § 109 odst. 3 s. ř. s. přihlíží z úřední povinnosti, kasační stížnost byla v souladu s ust. § 110 odst. 1, větou poslední, s. ř. s. zamítnuta. O věci přitom rozhodl bez jednání postupem dle ust. § 109 odst. 1 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., ve spojení s ust. § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v soudním řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Správnímu orgánu podle obsahu spisu žádné náklady řízení nevznikly, proto soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. srpna 2009

JUDr. Radan Malík
předseda senátu